

5.5.2015

Dnro 1471/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Niemelä

VELVOITETYÖHÖN OSOITTAMISEN LAIMINLYÖNTI

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 28.3.2014 päivätyssä kirjoituksessaan Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston menettelyä hänen asiassaan. Kantelijan mukaan työ- ja elinkeinotoimisto on laiminlyönyt ilmoittaa hänelle hänen oikeudestaan velvoitetyöhön maaliskuussa 2013, kun hänelle oli täyttymässä viisisataa työttömyysturvan maksupäivää. Kantelijan mukaan toimisto on laiminlyönyt noudattaa lakia ja hän on kärsinyt siitä.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Viranomaisten selvityksen tapahtumista

Työ- ja elinkeinotoimiston selvitys

Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston mukaan kantelija oli käynyt toimiston päivystyksessä 24.3.2013 kertomassa, että työttömyyskassan maksamat 500 työttömyysturvapäivää ovat täyttymässä. Toimiston mukaan hänelle olisi tullut tällöin selvittää hänen oikeutensa kunnan työllistämisvelvoitteeseen. Häntä oli sen sijaan ohjeistettu ilmoittamaan sähköpostitse päivämäärä, jolloin 500 päivää täyttyy. Kantelija oli toimittanut 5.5.2013 tiedon, että 500 päivää oli täyttynyt 2.5.2013.

Toimiston mukaan asiakkaan tulisi saada tieto työllistämisvelvoitteesta ennen kuin 500 päivää ansiosidonnaista työttömyysturvaa on täyttynyt. Kun 500 päivää on täyttynyt, kunnalle tulisi lähteä ilmoitus asiakkaan oikeudesta saada velvoitetyöpaikka (maksimissaan 8 kuukautta).

Toimiston mukaan kantelija ei ole saanut ajoissa sanottua tietoa. Toimiston mukaan on hyvin harvinaista, mutta erittäin valitettavaa, että oikeus velvoitepaikkaan tulee esille vasta 9 kuukautta jälkikäteen. Työttömyyskassoilta tulee toimiston tietojärjestelmään tieto velvoitetyöoikeudesta. Myös kantelijan osalta tieto oli toimistolle tullut. Toimiston mukaan kantelijaa palvelleet virkailijat olivat määräaikaisessa virkasuhteessa.

Toimisto pahoittelee viivettä kantelijan velvoitetyöllistämisen ja ilmoittaa kiinnittävänsä asiaan jatkossa huomiota asiakaspalvelussaan.

Ministeriön lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö on omassa lausunnossaan viitannut työllistämisvelvoitetta koskeviin säännöksiin sekä työ- ja elinkeinotoimiston antamaan selvityksen todeten, että

työllistämismenettelyn piiriin kuuluvalle tulee ilmoittaa hänen oikeudestaan kuntoutukseen, koulutukseen tai työhön. Lisäksi työllistämismenettely kunnalle tulee tehdä viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin menettelyn piiriin kuuluvan henkilön työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaika täyttyy. Ministeriö katsoo että toimisto ei ole menettänyt säädösten edellyttämällä tavalla. Lisäksi se korostaa, että vastuu toimiston virkailijoiden perehdytyksestä on esimiehellä, jonka tulee huolehtia siitä, että virkailijalla on riittävä perusosaaminen työhönsä.

Ministeriön lisälausunto

Koska saamani selvityksen perusteella ilmeni, että työ- ja elinkeinotoimiston laiminlyönti oli aiheuttanut se, että kantelijan veloitetyö ja näin ollen myös hänen oikeutensa saada uudelleen ansiosidonnaista työttömyysturvaa oli viivästynyt, pyysin ministeriötä hankkimaan vielä lisäselvitystä siitä mahdollisesta taloudellisesta menetyksestä, jonka toimiston laiminlyönnistä voidaan kantelijalle katsoa aiheutuneen.

Ministeriö hankki asiaan selvitystä sekä työ- ja elinkeinotoimistolta että kantelijan työttömyyskassalta. Ne ovat selvityksissään esittäneet omat laskelmansa kantelijalle aiheutuneesta menetyksestä. Toimiston mukaan mahdollinen menetys olisi sen laskentatavasta riippuen noin 1 600, 7 200 tai 8 000 euroa. Työttömyyskassa päätyi arviossaan noin 6 000 euroon. Ministeriö on lausunnossaan katsonut, että työ- ja elinkeinotoimiston mahdollinen vahingonkorvausvastuu alkaisi siitä päivästä, jolloin sen olisi tullut tehdä työllistämismenettely kunnalle ja päättyisi sinä päivänä, jona ilmoitus on tehty.

Ministeriö toteaa lisäksi, että 1.1.2015 tuli voimaan laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta. Ministeriön käsityksen mukaan kantelija voi vaatia vahingonkorvausta Valtiokonttorilta siltä osin kuin työ- ja elinkeinotoimiston laiminlyönti on aiheuttanut hänelle taloudellista menetystä.

3.2

Asian arviointia

Saamani selvityksen perusteella katson, että Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto ei ole informoinut kantelijaa hänen oikeudestaan kunnan järjestämään työntekovelvollisuuteen eikä myöskään ilmoittanut kunnalle sen työllistämismenettelysiten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetään. Katsonkin toimiston laiminlyönteä käsitellä kantelijan asiaa perustuslain 21 §:ssä edellytetyllä tavoin asianmukaisesti.

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella virheiden taustalla näyttäisi olleen asioiden huolellisen käsittelyn laiminlyönti. Näiltä osin katson, että työ- ja elinkeinotoimiston tulee kiinnittää huomiota henkilökuntansa osaamiseen ja korostaa niille huolellisen käsittelyn tärkeyttä veloitetyöhön liittyvissä ilmoituksissa.

Mitä tulee toimiston virheellisen menettelyn kantelijalle mahdollisesti aiheuttamaan taloudelliseen menetykseen, totean, että oikeusasiamies on jo usean vuoden ajan antanut ratkaisukäytännössään kannanottoja, joissa viranomaisista on suositeltu korvaamaan aiheuttamansa vahinko. Näillä perus- ja ihmisoikeuksien loukkaamisiin liittyvillä hyvitysesityksillä on tähdätty tapahtuneen selvän virheen hyvittämiseen. Kyse on voinut voi olla myös aineettoman vahingon korvaamisesta (ns. kärsimyskorvaus).

Edellä mainitulla 1.1.2015 voimaan tulleella lailla valtion vahingonkorvaustoiminnasta on haluttu keskittää valtaosa valtioon kohdistuvista vahingonkorvausvaatimuksista Valtiokonttorin käsiteltäväksi. Lakia sovelletaan valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn, jos vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin. Lainmuutoksen myötä siirrettiin myös eri hallinnonaloilla vahingonkorvausvaatimusten ratkaisemiseen käytettäviä resursseja Valtiokonttoriin.

TOIMENPITEET

Saatan jaksossa 3.2. esittämäni käsitykset Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston laiminlyönneistä toimiston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni. Lähetän päätökseni tiedoksi myös työ- ja elinkeinoministeriölle.

Kantelija on siis kantelussaan ilmoittanut toimiston laiminlyöneen noudattaa lakia ja että hän kärsii virheestä. Vaatimus on ollut sen kaltainen, että se olisi aiemmin vallinneen oikeusasiamiehen ratkaisukäytännön mukaisesti johtanut hyvitysesityksen tekemiseen toimistolle, kun toimisto on myöntänyt menetelleensä virheellisesti.

Ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön lisälausunnossaan toteaman lähetän nyt tämän päätökseni ja siihen liittyvät asiakirjat Valtiokonttorille ja pyydän sitä arvioimaan asiaa ja ratkaisemaan asian valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain perusteella. Ennen ratkaisua Valtiokonttori voi tarvittaessa pyytää myös kantelijaa täsmentämään vaatimustaan.